raadsvoorstel

Agendapunt 2023, nr. X-02
Zaaknummer 2209751
Te behandelen door E.S.F. Schepers-Janssen

Onderwerp: Bestuursagenda GGD Noord en Oost Gelderland 2023-2027

Aan de raad,

Inleiding
De GGD Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG) is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten in de regio's Achterhoek, Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Noord-Veluwe. De belangrijkste taak van de GGD NOG is om de gezondheid van alle inwoners in haar regio te bewaken, beschermen en te bevorderen. De gemeenten hebben de afspraken over samenwerking voor de GGD NOG vastgelegd in een gemeenschappelijke regeling.
Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 is er een nieuw Algemeen Bestuur aangetreden. Het Algemeen Bestuur heeft op donderdag 6 juli 2023 de concept Bestuursagenda 2023-2027 GGD Noord- en Oost-Gelderland (hierna: concept Bestuursagenda) vastgesteld. De concept Bestuursagenda is bedoeld als kader voor de komende 4 jaren.
In de concept Bestuursagenda staat de definitie van publieke gezondheid en wordt beschreven hoe gemeenten, GGD NOG en partners samenwerken om gezondheidsdoelen te bereiken in de komende jaren. Er zijn vier gezondheidsdoelen benoemd met specifieke aandacht voor de komende jaren: vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen, mentale gezondheid, gezonde leefstijl en tenslotte een gezonde sociale en fysieke leefomgeving. De uiteindelijke acties (het 'wat') staan niet in deze concept Bestuursagenda. De GGD NOG geeft aan dat deze volgen in andere documenten, zoals de productencatalogus (nog in ontwikkeling), de Programmabegroting en de subregionale uitvoeringsafspraken.
In een brief van 5 september 2023 legt de GGD NOG de concept Bestuursagenda voor met daarbij de mogelijkheid voor de raad om zienswijzen in te dienen. Uw raad heeft de mogelijkheid om vóór 30 november een zienswijze op de concept Bestuursagenda in te dienen.

Voorstel
1. In te stemmen met de concept Bestuursagenda 2023-2027 van de GGD Noord- en Oost-Gelderland.
2. Een zienswijze in te dienen:
a. de GGD te verzoeken de verdere uitwerking van de Bestuursagenda 2023-2027 van heldere kaders te voorzien;
b. het verzoek in te dienen voor een (proces)evaluatie over het opstellen van deze Bestuursagenda.

Relatie met (huidig) beleid
Zie argumenten

Beoogd(e) effect(en)
1. De Bestuursagenda 2023 – 2027 van de GGD wordt vastgesteld.
2. Voor de verdere uitwerking van de Bestuursagenda hanteert de GGD heldere kaders (zie argumenten onder 2a.) en vindt er een evaluatie plaats alvorens een nieuwe bestuursagenda wordt opgesteld.

Argumenten

Ad. 1. De vier gezondheidsdoelen van de concept Bestuursagenda sluiten aan bij het Integraal Zorg Akkoord, het Gezond en Actief Leven Akkoord en de lokale beleidsnota 'Meedoen in Winterswijk', het regionaal preventie-akkoord 'Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek' en de regionale nota gezondheid 'Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek'
Het Integraal Zorgakkoord (IZA), gericht op de transformatie in de zorg ten behoeve van een toekomstbestendige zorg en het daaraan verbonden Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), gericht op preventie door gemeenten, zijn de komende jaren richtinggevend. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft deze akkoorden landelijk geïnitieerd. De verdere uitwerking vindt regionaal en lokaal plaats. De versterking van de kennis- en adviesfunctie van de GGD is daarbij een onderdeel. De GGD NOG legt in de Bestuursagenda nadrukkelijk de verbinding met deze akkoorden. Ook is er een koppeling met gezondheid in de leefomgeving via onder andere klimaatadaptatie en duurzaamheid. Daarnaast sluit de Bestuursagenda aan op de doelen die in het lokale beleid zijn geformuleerd.

De concept Bestuursagenda is in lijn met de vorige Bestuursagenda
Drie van de vier gezondheidsdoelen (mentale gezondheid, gezonde leefstijl en een gezonde sociale en fysieke leefomgeving) kwamen ook al grotendeels terug in de vorige Bestuursagenda 2019-2023: ‘NOG Gezonder’. Met het opnieuw benoemen van deze gezondheidsdoelen bestendigt de GGD NOG de doorgaande lijn uit vorige jaren en blijven daardoor belangrijke uitgangspunten in de publieke gezondheid actueel.
Het doel ‘vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen’ is nieuw in deze concept Bestuursagenda. Dit doel onderkent de complexiteit van het ontstaan van gezondheidsachterstanden. De ambitie is om door deelname aan het netwerk-ecosysteem deze achterstanden aan te gaan pakken. Deze ambitie is in lijn met de ‘Health in All Policies’ gedachte en sluit aan bij onze visie op het sociaal domein: ‘Naar het hart van de beweging’. Dat er in het publieke domein sprake is van complexe vraagstukken, is helder. Deze vraagstukken zijn niet op te lossen door één enkele organisatie. Het vraagt om samenwerkingsvormen in netwerkorganisaties.

Ad. 2a. De verdere uitwerking vindt na vaststelling Bestuursagenda plaats
De concept Bestuursagenda geeft richting aan de inzet van de GGD NOG voor de komende jaren. Het is een agenda op hoofdlijnen en heeft daarmee een hoog abstractieniveau. De verdere uitwerking dient nog plaats te vinden.
Het voorstel aan de raad is om een zienswijze in te dienen om de volgende richting mee te geven in de verdere uitwerking van de concept Bestuursagenda:

- *Aansluiten op de Regionale Preventie Infrastructuur*

De GGD NOG stelt in de concept Bestuursagenda voor om de concreetheid verder vorm te geven via een uitwerkingsplan per subregio. Echter, in de begeleidende brief bij het aanbieden van de concept Bestuursagenda geeft de GGD NOG aan om aan te sluiten bij de plannen van gemeenten voor het IZA en het GALA.
Hiermee geeft de GGD NOG verschillende signalen af.
Het is niet wenselijk dat er een apart uitwerkingsplan vanuit de GGD NOG per subregio komt. Het heeft de voorkeur dat de GGD NOG aansluiting zoekt bij de te realiseren Regionale Preventie Infrastructuur als onderdeel van het IZA en GALA. Het voorstel aan de raad is daarom om een zienswijze in te dienen om de GGD NOG expliciet te laten bevestigen dat er geen apart uitwerkingsplan per subregio vanuit de GGD NOG komt en dat de GGD NOG zich aansluit bij de nog te realiseren Regionale Preventie Infrastructuur.

- *Meer nadruk op uitvoering van activiteiten*

Bij de uitwerking van de vier gezondheidsdoelen vormt het uitvoeren van onderzoeken een belangrijk onderdeel. Het heeft de voorkeur dat de GGD NOG meer inzet op gezondheidsbevorderende activiteiten op lokaal en regionaal niveau. Vanuit onze visie ‘Naar het hart van de beweging’ is het zo dichtbij mogelijk bij inwoners organiseren van hulp, zorg en ondersteuning een belangrijk uitgangspunt. De inzet dient aan te sluiten op bestaande netwerken en dient gemakkelijk bereikbaar te zijn op een voor onze inwoner passende en logische manier.
Wij willen de GGD NOG uitdagen om aan te sluiten bij onze visie door ook écht te doen wat nodig is en ook zoveel als mogelijk aan te sluiten bij de leefwereld van inwoners. Daarom is het voorstel aan de raad om een zienswijze in te dienen met het verzoek aan de GGD NOG om – naast het wettelijk

verplichte onderzoek via de Gezondheidsmonitors – meer in te zetten op lokale en regionale gezondheidsbevorderende activiteiten.

- *Verder uitwerken van de gezondheidsdoelen via indicatoren*

De vier gezondheidsdoelen zijn in de concept Bestuursagenda nog niet geconcretiseerd. Een belangrijk onderdeel in de concept Bestuursagenda is monitoring, data en onderzoek. De GGD NOG is voornemens om gemeenten beter te faciliteren met data. Om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van de gezondheidsdoelen is het wenselijk om de doelen verder te concretiseren. De reguliere planning en control cyclus (programmabegroting, jaarrekening en bestuursrapportages) lijken hiervoor geschikte instrumenten. Het voorstel aan de raad is om een zienswijze in te dienen met het verzoek aan de GGD NOG om de vier gezondheidsdoelen verder uit te werken in de planning en control cyclus.

Ad.2b. Een (proces)evaluatie over de totstandkoming van deze Bestuursagenda is wenselijk
Het voorstel aan de raad is om een zienswijze in te dienen met het verzoek om de totstandkoming van de Bestuursagenda te evalueren met in ieder geval aandacht voor de onderstaande punten:

- *Betrokkenheid van de raden*

Eén van de belangrijke doelen van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is om de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden bij gemeenschappelijke regelingen te versterken. De Bestuursagenda is kaderstellend. Bij het opstellen van deze Bestuursagenda zijn gemeenteraden aan de voorkant niet betrokken geweest. Het voorstel aan de raad is daarom om een zienswijze in te dienen met het verzoek aan de GGD NOG om bij het opstellen van een eventuele volgende Bestuursagenda de raden actiever aan de voorkant te betrekken.

- *Het tijdspad*

De Bestuursagenda heeft als doel om richting en kaders te geven aan het nieuwe Algemeen Bestuur. De huidige planning is om de Bestuursagenda in het Algemeen Bestuur van februari 2024 vast te stellen. De vaststelling vindt daardoor bijna twee jaar plaats na de gemeenteraadsverkiezingen. Dat is op de helft van een nieuwe bestuursperiode. Het voorstel aan de raad is om een zienswijze in te dienen met het verzoek aan de GGD NOG om in een evaluatie de mogelijkheid te onderzoeken om een eventuele volgende Bestuursagenda eerder vast te stellen.

- *Alternatieven voor een Bestuursagenda verkennen*

Het opstellen van een Bestuursagenda is geen wettelijke verplichting. Bovendien heeft de GGD NOG ook al een missie en een visie voor haar koersbepaling. Daarnaast geeft de reguliere planning en control cyclus (programmabegroting, jaarrekening en bestuursrapportages) ook de mogelijkheid voor sturing en het stellen van kaders door de gemeenteraden.
Het voorstel aan de raad is om een zienswijze in te dienen om de GGD NOG de toegevoegde waarde van een Bestuursagenda in de huidige opzet tegen het licht te houden en om eventuele alternatieven te verkennen. Daarbij is de oproep om ook te kijken hoe andere GGD'en en gemeenschappelijke regelingen dit invullen. Zo werkt de GGD NOG steeds meer samen met de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). De VNOG heeft een Toekomstvisie voor de periode 2020-2026 vastgesteld. Deze langere periode zorgt voor verbinding tussen twee bestuursperioden in.

NB: Over het voorstel tot indienen van deze zienswijze is afstemming geweest met gemeenten in de regio Achterhoek en de regio Midden-IJssel/Oost-Veluwe. Een aantal gemeenten uit deze regio's dient vergelijkbare zienswijzen in.

Financiële aspecten/risico's
--

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
--

Aspecten van duurzaamheid
--

Communicatie/betrokkenenparagraaf
De GGD NOG heeft bij de totstandkoming van deze concept Bestuursagenda gebruik gemaakt van participatie. Er is op donderdag 26 januari 2023 een bijeenkomst georganiseerd om bestuurders en ambtenaren te raadplegen over de inhoud voor de concept Bestuursagenda. De opbrengst van deze bijeenkomst is nagenoeg geheel in deze concept Bestuursagenda verwerkt.

Vervolgprocedure/evaluatie
De planning voor de besluitvorming is als volgt:
- Voorbereiding op besluitvorming tijdens de Algemene Raadscommissie op 12 oktober 2023;
- Besluitvorming tijdens de raadsvergadering op 2 november 2023;
- Vóór 30 november dient de GGD NOG de zienswijze te ontvangen. De verzending van de definitieve zienswijze vindt zo spoedig mogelijk plaats na de raadsvergadering van 2 november 2023.

De GGD NOG verwerkt vervolgens via het Dagelijks Bestuur de reacties uit de ontvangen zienswijzen en legt de Bestuursagenda voor definitieve vaststelling voor aan het Algemeen Bestuur. Vaststelling van de definitieve Bestuursagenda vindt naar verwachting plaats in het Algemeen Bestuur van februari 2024.

De GGD NOG is voornemens om in 2025 een tussentijdse evaluatie te houden. Dan beoordeelt het Algemeen Bestuur of alle beschreven, thema’s, doelen en processen nog steeds relevant zijn. Dit stelt de GGD NOG voor omdat door het uitbreken van COVID-19 de vorige Bestuursagenda 2019-2023 niet goed genoeg uit de verf is gekomen. Bij de GGD was veel inzet nodig voor de bestrijding van het COVID-19 virus.

Winterswijk, 19 september 2023
Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de secretaris,	de burgemeester,
S.M.H. Weir	B.J.J. Bengevoord